

KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 5/2003 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2004

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Kulturutskottet har med stöd av 38 § 3 mom. riksdagens arbetsordning beslutat lämna utlåtande om regeringens proposition om statsbudgeten för 2004 (RP 55/2003 rd).

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Markku Linna, överdirektör Arvo Jäppinen, överdirektör Kalevi Kivistö, ekonomidirektör Eero Pulkkinen, regeringsråd Timo Lankinen, kulturråd Kirsti Kekki och överinspektör Maija Innola, undervisningsministeriet
- undervisningsråd Kaija Miettinen, Utbildningsstyrelsen
- länsbildningsråd Pertti Kokkonen, länsstyrelsen i Uleåborgs län
- rektor Lauri Lajunen, Uleåborgs universitet
- ordförande, rektor Jorma Sipilä, Finlands universitetsrektors råd

- direktör, professor Juhani Honka, Hämeen ammattikorkeakoulu / Ammatillinen opettaja-korkeakoulu
- utbildningsprogramdirektör Anita Olkinuora, Hämeen ammattikorkeakoulu
- direktör Hannu Salminen, Jyväskylän ammat-tiopisto
- direktör Hannu Heikkilä, Keski-Uudenmaan ammattikoulutusyhtymä
- sakkunnig Johan Hahkala, Finlands Kommunförbund
- biträdande avdelningschef Pentti Aho, Undervisningssektorns Fackorganisation rf
- generalsekreterare Jorma Turunen, Arbetarnas Bildningsförbund, Opintokeskusseura
- utbildningspolitisk sekreterare Aleksi Henttonen, Finlands Studentkårers förbund rf
- ordförande Reetta Kuosmanen, Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund SAKKI rf
- ordförande Tapio Haapanen, Suomen opiskeliija-allianssi ry OSKU.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Finlands biblioteksförening

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I sitt utlåtande behandlar kulturutskottet finansiering av yrkesutbildning, utvecklande och fi-

nansiering av biblioteksväsendet och finansiering av grundutbildningen vid universiteten.

Budgeten för undervisningsministeriets förvaltningsområde är sammanlagt 6 054 miljoner euro, dvs. cirka 16 % av hela budgeten. Ansla-

gen för undervisningsministeriets förvaltningsområde ökar med 175 miljoner euro, dvs. cirka 3 % jämfört med 2003. Inom undervisningsministerns ansvarsområde ökar anslagen med cirka 3 % och inom kulturministerns ansvarsområde med cirka 4 %. Utskottet finner denna anslagsutveckling positiv. Inom undervisningsministeriets förvaltningsområde ligger tyngdpunkten för verksamheten 2004 på att trygga utbildningsmässig och kulturell jämlikhet. Tillgången och kvaliteten på basservice och förbättrad utvärdering prioriteras också. Jämställdhet människor emellan och regional jämlikhet stärks. Utbildning och forskning utvecklas genom att stödja starka sidor och särdrag i regionerna med en höjning av sysselsättningsgraden som mål. Enligt regeringsprogrammet används de resurser som frigörs i och med att årsklasserna blir mindre till att stärka utbildningen. Både inom den grundläggande utbildningen och förskoleundervisningen minskar elevantalet 2004 med 2 000 elever. Effekterna av det minskande elevantalet på statsandelarna 2004 är 5,4 miljoner euro inom den grundläggande utbildningen och 4,6 miljoner euro inom förskoleundervisningen. Fram till 2007 kommer inbesparingen sammanlagt att vara cirka 23,1 miljoner euro.

Basfinansieringen av universiteten

Universiteten i Finland har ansvaret för att producera ny kunskap och tillhandahålla högkvalitativ utbildning som baserar sig på denna kunskap. Universiteten arbetar på lång sikt och effekterna av arbetet är långsiktiga. Därför är det viktigt att utbildnings- och vetenskapspolitiken är långsiktig och stabil i fråga om såväl mål som resurser.

Enligt budgetpropositionen för 2004 ökar anslagen för utbildning och forskning vid universitet med cirka 6 %. Finansieringen av universitetens omkostnader bestäms till stor del utifrån ett kalkylmässigt förfarande som syftar till att förbättra sambandet mellan målen och anslagen samt till att på ett ändamålsenligt sätt säkerställa finansieringen av universitetens primära uppgifter, dvs. undervisning och forskning, och samtidigt också finansieringen av de samhälleliga ser-

viceuppgifterna. Den årliga finansieringen av universitetsväsendet fastställs i samband med regeringens budgetramar.

Statens vetenskaps- och teknologiråd har föreslagit en ökning av basfinansieringen av universiteten med 100 miljoner euro fram till 2007 utöver det som ingår i lagen om utveckling av högskoleväsendet. I ramarna för statsfinanserna 2004—2007 har regeringen beslutat om en ökning på 65 miljoner euro, utöver ökningen enligt lagen om utveckling av högskoleväsendet, fram till 2007. Regeringen har sedermera reserverat 5 miljoner euro för oundgängligen i senare budgetpropositioner eller rambeslut påkallade behov. Den paragraf i lagen om utveckling av högskoleväsendet som gäller resurserna är i kraft till slutet av 2005. Enligt lagen ska anslagen för universitetens omkostnader 2004 höjas med minst 20 miljoner euro utöver löneförhöjningarna.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid att resultatavtalsperioden 2004—2006 för universiteten innehåller nya uppgifter och mål. Uppgifter som kräver nya satsningar är bl.a. höjningen av målet för doktorsexamina med över 30 % jämfört med det faktiska antalet 2002, de breddade möjligheterna till vuxenutbildning, de nya uppgifterna inom regional utveckling och det allt mera omfattande programmet för informationssamhället. Det är viktigt att basfinansieringen av universiteten säkerställs i förhållande till de nya uppgifterna och större kostnaderna, menar utskottet. Lagen om utveckling av universiteten, som är under beredning, bör säkerställa de resurser universiteten behöver för att även i fortsättningen bedriva och utveckla högkvalitativ utbildning och forskning.

Universitetens hyreskostnader. Det har visat sig att universiteten har haft särskilt stora problem med kostnaderna för lokaler som i fråga om de lokaler universiteten har närmast beror på att kostnaderna för lokalerna är indexbundna. De nya hyreslokaler som behövs när verksamheten utvidgas och ombyggnaden av de lokaler universiteten har hyrt bidrar också till att öka kostnaderna för lokaler. Undervisningsministeriet kan de facto i mindre utsträckning än tidigare påver-

ka den årliga nivån på universitetens byggnadsinvesteringar i och med att Senatfastigheter grundades. Undervisningsministeriet kan delvis genom förfarandet rörande hyresfullmakter påverka genomförandet av byggnadsprojekten, men detta förfarande har inte något tydligt samband med finansieringsramen.

Utifrån ett förslag av den utredningsman som utredde universitetens kostnader för lokaler tillsatte finansministeriet en arbetsgrupp (Yliopistojen vuokratyöryhmä, valtiovaraministeriö, työryhmämuistio 20/2003 med svensk resumé) vars uppgift var att utarbeta förslag om hur principerna för hyresavtal mellan Senatfastigheter och universiteten ska utvecklas. Arbetsgruppen lämnade 17 förslag den 11 juni 2003. För det första föreslår arbetsgruppen att man för att säkra universitetens verksamhetsförutsättningar vid dimensioneringen av omkostnadsanslagen i budgetpropositionen beaktar både de anslagsbehov som beror på förändringar i lokalerna och de som beror på förändringar i kostnadsnivån. Dessutom föreslår arbetsgruppen att Senatfastigheters hyresavtal med universiteten till 100 % ska bindas vid levnadskostnadsindex (nu 68 %) och att kapitalhyran för nya investeringar i genomsnitt ska sänkas till 6 % av kapitalet (nu i genomsnitt 7 %). Arbetsgruppen föreslår också att de justerade hyresavtalen ska tillämpas från början av 2004. Förändringen i indexregleringen görs retroaktivt i alla hyresavtal och de första indexjusteringarna på 100 % redan i början av 2004. Arbetsgruppens förslag har redan delvis beaktats vid dimensioneringen av anslagen i budgetpropositionen för 2004 i och med att hälften av indexvillkorets effekter och justeringen av hyresavtalen för Tekniska högskolan och Helsingfors universitet i sin helhet har beaktats.

Arbetsgruppen för universitetens hyror lät utreda hur de hyror som betalas till Senatfastigheter kommer att utvecklas fram till 2007. Universitetens hyror till Senatfastigheter är cirka 164 miljoner euro 2003. Dessutom skaffar sig universiteten nya lokaler också av andra investerare. Jämfört med 2003 beräknas hyrorna stiga på grund av nyinvesteringar och hyresnivån beräknas bli minst 25 miljoner euro högre 2007. Om

de åtgärder som arbetsgruppen för universitetens hyror föreslagit genomförs stiger hyresnivån dessutom på grund av indexregleringarna årligen med över 3 miljoner euro och på motsvarande sätt minskar hyrorna med cirka 1,7 miljoner euro om avkastningskravet sänks.

Ur universitetens synvinkel är det viktigt att beslut om hur förutsättningarna för universitetens verksamhet säkerställs på lång sikt fattas samtidigt med beslutet om principerna för hyresavtal mellan Senatfastigheter och universiteten. Undervisningsministeriet bereder som bäst en ändring av lagen om utveckling av högskoleväsendet som ska säkerställa finansieringen av universiteten också under de kommande åren. I det sammanhanget blir det också aktuellt att överväga huruvida arbetsgruppens förslag om att man vid dimensioneringen av omkostnaderna utöver löneförhöjningarna också ska beakta både de anslagsbehov som beror på förändringar i lokalerna och de som beror på förändringar i kostnadsnivån, eller om besluten om ökade anslag ska fattas i samband med de årliga budgetbesluten.

Riksdagen har flera gånger framhållit att de hyror Senatfastigheter tar ut av universiteten är så höga att de kännbart minskar anslagen för universitetens omkostnader. Lagstiftningen tillåter emellertid att hyresvärden uppbär en lägre hyra för lokaler avsedda för utbildning än vad det allmänna avkastningsmål som uppställts för Senatfastigheter förutsätter. När riksdagen godkände budgetpropositionen för innevarande år förutsatte den att regeringen i brådskande ordning vidtar åtgärder för att hyrorna för lokaler som används för universitetsutbildning sänks till en lägre nivå än vad det allmänna avkastningsmålet för Senatfastigheter förutsätter. Kulturutskottet skyndar på åtgärder för att sänka universitetens hyreskostnader och förutsätter att arbetsgruppens förslag genomförs fullt ut.

Finansieringen av yrkesutbildningen

I sitt utlåtande om budgetpropositionen behandlar kulturutskottet finansieringen av den grundläggande yrkesutbildningen på ungdomsstadiet och den yrkesinriktade lärarutbildningen. I fråga om vuxenutbildningen hänvisar utskottet till

sitt utlåtande om berättelsen om regeringens åtgärder (KuUU 3/2003 rd).

Enligt budgetpropositionen är det en central utmaning för yrkesutbildningen att närma utbildningen till arbetslivet för att de som avlagt examen omedelbart ska finna en plats i arbetslivet eller i fortsatta studier. Syftet är att utbildningen i större utsträckning än tidigare ska motsvara arbetslivet, dels genom att en period av inläring i arbetet som omfattar minst 20 studieveckor inkluderas i de förnyade yrkesinriktade grundexamina som ordnas vid läroanstalter, dels genom att läroavtalsutbildning i större utsträckning utnyttjas som en väg till en yrkesinriktad grundexamen. I fråga om dem som inleder läroavtalsutbildning är målet att de ska utgöra ca 10 % av alla dem som inleder grundläggande yrkesutbildning på andra stadiet.

Enligt utskottet är det ett positivt drag i budgetpropositionen att särskild uppmärksamhet fästs vid övergångsskedena inom utbildningen och vid att antalet studerande som avbryter sina studier minskas. Man går in för att ytterligare öka andelen studerande som fortsätter sina studier från den grundläggande utbildningen till utbildning på andra stadiet. Dessutom fortsätter arbetet med att minska antalet studerande som avbryter sina studier.

Utbudet av grundläggande yrkesutbildning på andra stadiet dimensioneras så att hela den åldersklass som går ut grundskolan kan ges möjlighet till gymnasiestudier eller yrkesinriktade studier. Det mål som ställs upp för 2004 är sammanlagt ca 61 000 nybörjarplatser inom grundläggande yrkesutbildning på andra stadiet. Därav beräknas att ca 7 500 inleder studier för yrkesinriktad grundexamen i form av läroavtalsutbildning. De anslag som föreslås för yrkesutbildning ökar med ca 2 % jämfört med 2003.

Utskottet framhåller att de studiesociala förhållandena också påverkar motivationen och studiemöjligheterna för dem som deltar i yrkesutbildning. På undervisningsministeriet pågår som bäst flera utredningar som berör studiestödet. Utredningarna ska bli färdiga i november. Utskottet anser att regeringen så fort utredningar

na blivit klara bör påskynda åtgärder som gäller studiestödet för att rätta till missförhållandena.

Yrkesinriktad specialundervisning. Den yrkesinriktade specialundervisningen är avsedd för studerande som på grund av skada, sjukdom, utvecklingsstörning, emotionell störning eller av någon annan orsak behöver särskilda undervisningsarrangemang eller elevvårdstjänster. Yrkesinriktad specialundervisning ges i yrkesläroanstalter, smågrupper i allmänna läroanstalter eller integrerad specialundervisning. Dessutom finns det studerande som behöver kortvarigt, akut eller partiellt särskilt stöd. I januari 2003 fick 11 600 studerande, dvs. 9,2 % av alla studerande i yrkesutbildning, yrkesinriktad specialundervisning. Av de studerande i specialundervisning studerade 8 000 på vanliga yrkesläroanstalter och 3 600 på specialyrkesläroanstalter. Majoriteten av de över 200 yrkesläroanstalterna erbjöd specialundervisning. Cirka 80 läroanstalter meddelade att de inte ordnar undervisning i form av specialundervisning. Behovet av specialundervisning har under de senaste åren ökat inom yrkesutbildningen och kommer sannolikt att öka också i framtiden.

Utskottet understryker att enligt jämlikhetsprincipen i utbildningen bör var och en oberoende av inlärnings- eller funktionsförmåga ha möjlighet att delta i utbildning på andra stadiet. Dagens elevgrupper inom yrkesutbildningen är mera heterogena och mångkulturella än tidigare. Studerandenas utbildningsnivå, inlärningsförmåga och tidigare studieframgång varierar mera än förr. Bland studerandena finns också mera invandrare, fler som riskerar att marginaliseras, men också sådana som helt eller delvis slutfört gymnasiestudier eller någon annan utbildning. För undervisning av unga som riskerar att bli utslagna krävs bl.a. i genomsnitt mera undervisning i smågrupper och arbetsintensiva metoder.

Utskottet anser att det bör satsas mera på specialundervisning i yrkesutbildningen. En arbetsgrupp vid undervisningsministeriet bereder som bäst ett strategiprogram som bygger på förslag av strategigruppen för specialundervisningen i

den grundläggande yrkesutbildningen, vilka lades fram 2002. När arbetsgruppen lämnat sitt förslag senast vid årets slut bör programåtgärderna snabbt genomföras. I strategiprogrammet ska bland annat ingå förslag om nya grunder för finansieringen av specialundervisning i yrkesutbildningen på andra stadiet och förberedande och rehabiliterande undervisning och handledning för handikappade samt om nya grunder för hur priset per enhet graderas inom specialundervisning i yrkesutbildningen utifrån studerandenas olika behov av tjänster. Dessutom ska programmet omfatta förslag om hur specialundervisningen beaktas i den resultatbaserade finansieringen och hur finansieringen av investeringar bör utvecklas med tanke på specialundervisningen. Utskottet finner det angeläget att man i detta sammanhang också tydliggör hur behovet av särskilt stöd ska definieras och diagnostiseras för att åstadkomma enhetliga grunder för läroanstalterna. Dessutom bör utvecklingsbehoven när det gäller tjänsterna inom specialundervisningen på deltid fastställas så att de är tillämpliga på yrkesutbildningen.

Med stöd av det ovan anförda föreslår kulturutskottet

att finansutskottet ökar anslaget under moment 29.60.30 med 500 000 euro för att effektivisera och öka specialundervisningen i yrkesutbildningen.

I fråga om den yrkesinriktade vuxenutbildningen hänvisar utskottet i detta sammanhang till programmet Kunskapslyftet, som utskottet har behandlat i sitt utlåtande KuUU 3/2003 rd. De enhälliga förslagen från den parlamentariska arbetsgruppen för vuxenutbildning när det gäller att genomföra Kunskapslyftet kräver tilläggsanslag om antalet elevplatser och tidtabellen enligt programmet i praktiken omsätts enligt målsättningen.

Studiehandledning. Utskottet påpekar igen en gång hur viktig studiehandledningen är i yrkesutbildningen. Man kan minska antalet studerande som avbryter sina studier bland annat genom att ge effektiviserad studiehandledning i ett till-

räckligt tidigt stadium. Utskottet anser det vara nödvändigt att ungdomar i yrkesutbildning erbjuds tillräcklig handledning och tillräckligt med stöd. Det är särskilt viktigt vid övergångsskedena inom utbildningen och för att förebygga utslagning. Det behövs satsningar på fler studiehandledare för att de bättre ska kunna tillgodosätta behovet av studiehandledning.

Yrkesinriktad lärarutbildning. Enligt de beräkningar som arbetsgruppen för utredning av lärarbehovet gjort bör man åren 2003—2008 varje år anta 1 635 studerande till den yrkesinriktade lärarutbildningen. År 2003 fanns det enligt de uppgifter utskottet har fått sammanlagt 1 445 nybörjarplatser inom den yrkesinriktade lärar-, speciallärar-, studiehandledar- och trafiklärarutbildningen. År 2004 kommer det att finnas 1 675 nybörjarplatser.

Den yrkesinriktade grundläggande lärarutbildningen omfattas inte av statsandelssystemet, utan finansieras i stället genom extra statsunderstöd. Lärarutbildningen har ökat under de senaste åren men statsunderstödet har inte vuxit i samma proportion. I budgetpropositionen för 2004 föreslås ett anslag på 11,087 miljoner euro för yrkesinriktad lärarutbildning (2003 var anslaget 9,587 miljoner euro). Utskottet anser att det är absolut nödvändigt att anslagen för yrkesinriktad lärarutbildning ökas. Utskottet hänvisar också till sitt utlåtande KuUU 3/2003 rd om att det är viktigt att utbildningen av studiehandledare och speciallärare är en särskild prioritering inom den lärarutbildningen.

Projektet KOKEVA, som utvecklats för yrkesinriktad lärarutbildning, främjar lärarutbildningen på ett lämpligt sätt och därför stöder utskottet det.

Med stöd av det ovan sagda föreslår kulturutskottet

att finansutskottet ökar anslaget under moment 29.20.30 med 400 000 euro för yrkesinriktad lärarutbildning.

Statsandelar till biblioteken

Sedan 1994 har de lagstadgade statsandelarna till biblioteken på grund av statens sparåtgärder

också finansierats med tippningsvinstmedel. Enligt lagen om användningen av avkastningen av penninglotterier samt tippnings- och vadhållningsspel (1054/2001), som nu träder i kraft till fullo, minskas tippningsvinstmedlens andel av statsandelarna till biblioteken så att de i sin helhet täcks med allmänna budgetmedel senast 2012. Enligt lagens 2 § får tippningsvinstmedlen 2004 utgöra högst 75 % av statsandelarna till biblioteken. Enligt budgetpropositionen är denna procentandel 67,2 % 2004. Av bibliotekens driftskostnader föreslås 29,4 miljoner euro finansieras med allmänna budgetmedel och 62,7 miljoner euro med vinstmedel från tippning. Med hänsyn till behovet av tippningsvinstmedel hos olika bidragstagare anser kulturutskottet att statsandelarna till biblioteken bör täckas med allmänna budgetmedel tidigare än lagen gällande användning av tippningsvinstmedel förutsätter.

Riksdagen har i flera års tid i samband med behandlingen av budgetpropositionen påpekat att när det statsekonomiska läget förbättras måste tippnings- och penninglotterivinstmedel användas för de syften som nämns i lotterilagen, dvs. idrott och fysisk fostran, vetenskap, konst och ungdomsfostran (t.ex. KuUB 1/1999 rd).

Med stöd av det ovan sagda föreslår kulturutskottet

att finansutskottet höjer anslaget för finansiering av de lagstadgade statsandelarna till biblioteken med allmänna budgetmedel i budgeten för 2004 och förutsätter att det nuvarande förfarandet att statsandelarna till biblioteken delvis täcks med vinstmedel från tippning helt avvecklas under denna valperiod.

Utskottet finner det viktigt att biblioteksväsendet utvecklas och finansieringen säkerställs. I budgetpropositionen ingår en indexförhöjning på 1,8 % på statsandelarna till kommunerna för bibliotekens driftskostnader. Understöden till biblioteken bibehålls ungefär på samma nivå som 2003. Enligt en utredning till utskottet räcker anslaget emellertid inte till att utveckla biblioteken i enlighet med de riktlinjer som dras

upp i Biblioteksstrategi 2010. Målen för biblioteksstrategin är bl.a. att kvalitativt utveckla verksamheten, trygga ett fungerande biblioteks nätverk, utvidga serviceutbudet och informationstjänsten och utveckla servicen i anslutning till handledning av elever i informationssökning och förmågan att hantera information. Biblioteksstrategi 2010 anses vara en av de bästa strategierna för allmänna bibliotek i Europa just nu.

För att kunna säkerställa att medborgarna har tillgång till kultur och information och för att öka användningen av elektronisk kommunikation är det en viktig förutsättning att den tekniska infrastrukturen i de allmänna biblioteken ses över och kunderna garanteras handledning framför allt i små kommuner och tätorternas utkanter. Den tekniska infrastrukturen i de kommunala biblioteken är mycket ojämn. Otillräcklig utrustning kan göra det svårt att komma åt informationskällorna när det digitala materialet allt mer vinner terräng. Utskottet framhåller att en av de viktigaste åtgärderna som måste genomföras är att förse biblioteken med flera kundterminaler och bredbandsanslutningar. I informationssamhället är kundterminaler och snabba nätförbindelser i biblioteken det effektivaste sättet att förhindra regional, kunskapsmässig och social utslagning. De har en avgörande betydelse för att medborgare i Finland ska kunna fungera som medborgare i nätverkssamhället. Därför understryker utskottet att det behövs snabba åtgärder för att förse biblioteken med flera kundterminaler och bredbandsanslutningar.

Fritt bildningsarbete

Målet för regeringens politikprogram för medborgarinflytande är att ge medborgarna bättre möjligheter att delta i beslutsfattandet. Särskild uppmärksamhet kommer att fästas vid att också lågutbildade, låginkomsttagare, utslagna och ungdomar som riskerar att bli utslagna engagerar sig i det civila samhället. Det fria bildningsarbetet kan erbjuda ett brett kunnande som förbereder de unga för yrkesinriktad vuxenutbildning och som behövs i arbetslivet. Utskottet avser färdigheter som samarbets- och initiativförmåga, kreativitet, flexibilitet och en balanserad

personlighet. Det fria bildningsarbetet är av stor betydelse också i invandrarutbildningen. I budgetpropositionen föreslås endast små ökningar i anslagen för de olika områdena inom vuxenutbildningen. Utskottet anser att i synnerhet anslagen till studiecentralerna inte räcker till. Därför föreslår utskottet

att finansutskottet ökar anslaget för studiecentralers driftskostnader under mo-

ment 29.69.55 med sammanlagt 200 000 euro.

Utlåtande

Kulturutskottet anför som sitt utlåtande

att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 16 oktober 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
medl. Esko Ahonen /cent
Tuomo Hänninen /cent
Jyrki Katainen /saml
Minna Lintonen /sd
Mikaela Nylander /sv
Kirsi Ojansuu /gröna
Aila Paloniemi /cent

Seppo Särkiniemi /cent
Ilkka Taipale /sd (delvis)
Marja Tiura /saml
Jutta Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /saml
Unto Valpas /vänst
ers. Minna Sirnö /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Studiestödet till de myndiga studerande på andra stadiet som är under 20 år är beroende av föräldrarnas inkomster. Detta innebär att dessa studerande behandlas ojämlikt eftersom studiestödet till övriga studerande inte är beroende av föräldrarnas inkomster. För att stärka yrkesutbildningens dragningskraft och säkerställa behandling på lika villkor av alla studerande måste detta missförhållande rättas till i studiestödslagen. Undervisningsministeriet utreder problemen kring studiestödet och avsikten är att utredningen ska bli färdig i november 2003. Därför borde

utskottet ha konstaterat följande i sin motivering:

Utskottet finner det nödvändigt att förslagen om ändringar i studiestödet lämnas så att den finansiering som behövs kan intas i den egentliga budgeten för 2004.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 16 oktober 2003

Unto Valpas /vänt
Kaarina Dromberg /saml
Jyrki Katainen /saml
Kirsi Ojansuu /gröna

Marja Tiura /saml
Raija Vahasalo /saml
Minna Sirnö /vänt

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Resurser för den grundläggande utbildningen

Som framhålls i kulturutskottets utlåtande minskar relevantalet inom den grundläggande utbildningen de närmaste åren. Enligt regeringsprogrammet ska de resurser som frigörs när relevantalet minskar först och främst styras till kvalitativ förbättring av undervisningen. Åtgärder som eftermiddagsverksamhet för de minsta eleverna och bättre transportförmåner stöder undervisningen och är värda att understödjas, men de kan inte anses vara sådana åtgärder som utvecklar utbildningen. Därför måste dessa finansieras separat och de kan inte finansieras på bekostnad av kvaliteten på undervisningen.

Vi ser med oro på riktlinjerna i regeringens budgetproposition enligt vilka den kommunala ekonomin bedöms vara negativ under hela valperioden. När kostnadsnivån stiger behöver kommunerna mera pengar för utbildningen än vad statsandelarna ger. Detta gör det mycket svårt för kommunerna att erbjuda kvalitativ grundläggande utbildning. Om resurserna för priserna per enhet för statsandelarna till grundläggande utbildning ökas har kommunerna bättre möjligheter att göra undervisningsgrupperna inom den grundläggande utbildningen mindre och säkerställa stödundervisning och studiehandledning. Dessa åtgärder skulle också förebygga utslagningsproblem.

Därför borde kulturutskottet ha föreslagit

att finansutskottet ökar anslaget för priserna per enhet för statsandelen till grundläggande utbildning med 60 000 000 euro.

Kundterminaler och bredbandsförbindelser i bibliotek

Enligt undervisningsministeriets Biblioteksstrategi 2010 är de allmänna biblioteken, vid sidan om den grundläggande utbildningen, den offentliga förvaltningens viktigaste redskap när det gäller att förverkliga grundförutsättningarna för medborgarskap i informationssamhället. För att kunna säkerställa att medborgarna har tillgång till kultur och information och för att öka användningen av elektronisk kommunikation är det en viktig förutsättning att den tekniska infrastrukturen i de allmänna biblioteken ses över och kunderna garanteras handledning framför allt i små kommuner och tätorternas utkanter.

Medborgarnas informationsförsörjning förutsätter hybridbibliotek som erbjuder tillgång till information och kultur både i tryckt och i digital form. Kommunernas förmåga att erbjuda bibliotekstjänster i informationssamhället har blivit sämre. Det krävs en satsning av staten på cirka 4 000 000 euro på kundterminaler och bredbandsanslutningar i biblioteken. Vi anser att detta tilläggsanslag är viktigt. Praxis har visat att datorer i sig inte skapar ett informationssamhälle för medborgaren. Kunderna behöver mera användarstöd.

Som framhålls i kulturutskottets utlåtande är dessa åtgärder det effektivaste sättet att förhindra regional, kunskapsmässig och social utslagning. De har en avgörande betydelse för att medborgare i Finland ska kunna fungera som medborgare i nätverkssamhället. De kommunala bibliotekens tekniska infrastruktur är mycket ojämn och kan nu lyftas till den nivå som informations-samhället kräver. Detta är det första steget mot tillgänglig information. Möjligheten för medborgare att dagligen kommunicera elektroniskt med den offentliga förvaltningen erbjuds bäst i bibliotek och medborgarkontor.

Därför borde kulturutskottet ha föreslagit

KuUU 5/2003 rd — RP 55/2003 rd

att finansutskottet ökar anslaget för bredbandsanslutningar och kundterminaler i bibliotek med 4 000 000 euro.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 16 oktober 2003

Kaarina Dromberg /saml
Jyrki Katainen /saml
Kirsi Ojansuu /gröna
Marja Tiura /saml

Raija Vahasalo /saml
Unto Valpas /vänst
Minna Sirnö /vänst